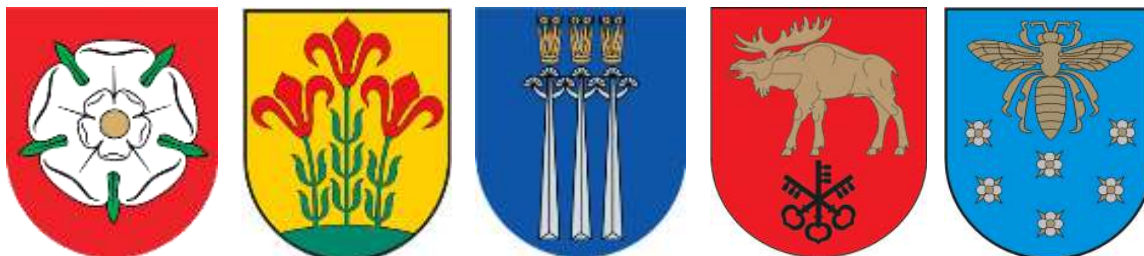

Patvirtintas
Alytaus regiono plėtros tarybos
2015 m. spalio 26 d.
sprendimu Nr. 51/6S-34

(2017 m. gegužės 31 d. sprendimo
Nr. 51/6S-28 redakcija)

ALYTAUS REGIONO 2014 – 2020 METŲ PLĖTROS PLANAS

ALYTUS, 2015

TURINYS

- 1. ĮVADAS**
- 2. ALYTAUS REGIONO SOCIALINĖS IR EKONOMINĖS BŪKLĖS ANALIZĖ**
 - 2.1. ALYTAUS REGIONO SOCIALINĖS IR EKONOMINĖS BŪKLĖS ANALIZĖ PESET METODU**
 - 2.2. ALYTAUS REGIONO SOCIALINĖS IR EKONOMINĖS BŪKLĖS ANALIZĖ SSGG METODU**
- 3. ALYTAUS REGIONO PLĖTROS STRATEGIJA:**
 - 3.1. ALYTAUS REGIONO PLĖTROS VIZIJA**
 - 3.2. ALYTAUS REGIONO 2014-2020 METŲ PLĖTROS PLANO PRIORITETAI, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI**
- 4. PRIEMONIŲ PLANAS**
- 5. PLANO ĮGYVENDINIMO STEBĖSENA:**
 - 5.1. VERTINIMO KRITERIJAI**
 - 5.2. VERTINIMO KRITERIJŲ REIKŠMIŲ APSKAIČIAVIMO METODAI, DALYVAUJANČIOS INSTITUCIJOS IR DUOMENŲ ŠALTINIAI**
 - 5.3. VISUOMENĖS INFORMAVIMO APIE PLANO ĮGYVENDINIMĄ PRIEMONĖS**

1. ĮVADAS

Alytaus regiono 2014 – 2020 metų plėtros planas (toliau – planas) – tai Alytaus miesto, Alytaus, Varėnos ir Lazdijų rajonų bei Druskininkų savivaldybių plėtros perspektyvos strateginis dokumentas bei priemonių šiam dokumentui įgyvendinti visuma. Alytaus regiono 2014 – 2020 metų plėtros plano **tikslas** – įvertinti nuolat kintančias plėtros tendencijas, numatyti pagrindines Alytaus regiono socialines – ekonomines plėtros kryptis, apibrėžti veiklos prioritetus, tikslus, uždavinius ir priemones jiems įgyvendinti.

Alytaus regiono 2014 – 2020 metų plėtros plano tikslinimo rengėjas – Regioninės plėtros departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Alytaus apskrities skyrius. Plano tikslinimo rengimui buvo sudaryta darbo grupė iš regiono savivaldybių, valstybės institucijų bei socialinių ir ekonominių partnerių atstovų. Rengiant planą vyko vieši aptarimai ir konsultacijos.

Alytaus regiono plėtros planas buvo rengtas jau kelis kartus. Pirmą kartą Alytaus regiono plėtros planas, atsižvelgiant į patvirtintus nacionalinius prioritetus, o taip pat į atskirų ministerijų regioninės plėtros prioritetus ir priemones bei apskrities savivaldybių pasiūlymus, buvo patvirtintas 2004 m.

2008 m. planas buvo atnaujintas Alytaus regiono plėtros tarybos 2008 m. liepos 17 d. sprendimu Nr. (1.5)-3R-2 „Dėl Alytaus regiono plėtros plano 2008-2010 m. priemonių tvirtinimo“.

Atsižvelgiant į pasikeitusią Lietuvos socialinę - ekonominę situaciją bei įvertinus naujas regiono plėtros galimybes ir įgyvendinant projektą „Alytaus regiono plėtros 2010 – 2020 metų plano parengimas“, finansuojamą pagal Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ įgyvendinimo priemonę VP1-4.2-VRM-02-R „Regioninės plėtros tobulinimas, regionų plėtros planai ir savivaldybių (ilgalaikiai / trumpalaikiai) strateginiai plėtros planai“, buvo parengtas Alytaus regiono plėtros planas 2010 – 2020 metams, numatantis regiono ilgalaikės ir trumpalaikės plėtros kryptis, tikslus ir uždavinius bei priemones jiems įgyvendinti. Regiono plėtros planas patvirtintas Alytaus regiono plėtros tarybos 2010 m. birželio 3 d. sprendimu Nr. (10.18)-4R-1.

Alytaus regiono plėtros planas 2014-2020 m. rengiamas laikantis planavimo proceso tęstinumo, atsižvelgiant į jau pasiektus rezultatus ir lygiagrečiai su būsimu 2014-2020 m. programavimo laikotarpiu nacionaliniais strateginiais ir programiniais dokumentais. Planas rengiamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatymu bei LR vidaus reikalų ministro 2011 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr.1V-706 patvirtinta Regiono plėtros planų rengimo metodika (pakeista 2014 m. rugpjūčio 27 d. LR vidaus reikalų ministro įsakymu Nr.1V-543).

Rengiant Alytaus regiono plėtros planą buvo vadovautasi šiais teisės aktais ir dokumentais:

- Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XI-2015;

- 2014 – 2020 metų Nacionalinė pažangos programa patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482;
- Lietuvos inovacijų strategija 2010–2020 metams, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. vasario 17 d. nutarimu Nr. 163;
- Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 m. ilgalaikė strategija patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 12 d. nutarimu Nr. 853;
- Nacionalinė darnaus vystymosi strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. 1160;
- Lietuvos regioninės politikos iki 2013 m. strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 575;
- Lietuvos informacinės visuomenės plėtros 2011-2019 m. programa, patvirtinta LR Vyriausybės (2011 m. kovo 16 d. Nr. 301);
- Regionų socialinių ir ekonominių skirtumų mažinimo 2011-2013 m. programa, patvirtinta LR Vyriausybės (2011 m. sausio 17 d. Nr. 62);
- 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa ;
- 2014 m. birželio 20 d. Lietuvos Respublikos partnerystės sutartis;
- Alytaus regiono plėtros planas 2010 – 2020 metams, patvirtintas Alytaus regiono plėtros tarybos 2010 m. birželio 3 d. sprendimu Nr. (10.18)-4R-1;
- Alytaus apskrities teritorijos bendrasis (generalinis) planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. birželio 22 d. nutarimu Nr. 764;
- Alytaus regiono integruota teritorijų vystymo programa, patvirtinta 2015 m. rugsėjo 11 d. Vidaus reikalų ministro įsakymu Nr. 1V-720;
- Alytaus miesto plėtros iki 2020 metų strateginis planas;
- Alytaus miesto savivaldybės 2014–2016 metų strateginis veiklos planas;
- Alytaus rajono savivaldybės 2015 - 2017 metų trumpalaikis strateginės plėtros planas;
- Alytaus rajono savivaldybės 2013-2020 metų strateginės plėtros planas;
- Druskininkų savivaldybės plėtros 2014–2020 metų strateginis planas;
- Lazdijų rajono savivaldybės 2011–2020 metų strateginis plėtros planas;
- Varėnos rajono savivaldybės plėtros 2008-2017 metų strateginis planas.

2. ALYTAUS REGIONO SOCIALINĖS IR EKONOMINĖS BŪKLĖS ANALIZĖ

2.1. ALYTAUS REGIONO SOCIALINĖS IR EKONOMINĖS BŪKLĖS ANALIZĖ PESET METODU

Remiantis atlikta regiono esamos socialinės ir ekonominės situacijos analize, buvo išskirtos Alytaus regiono stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės bei sudaryta SSGG matrica.

SSGG veiksnio aktualumas vertinamas pagal 5 balų sistemą, kur „5“ reiškia „labai svarbus veiksnys“ ir „1“ – „mažai svarbus veiksnys“.

Veiksniai	Teigiami	Neigiami
Teisiniai ir politiniai	Alytaus, Varėnos, Druskininkų ir Lazdijų miestams bei susietai teritorijai Lazdijų seniūnijai, kurie yra išskirti tikslinėmis teritorijomis, numatoma skirti papildomą ES struktūrinę paramą kompleksinei plėtrai, viešosios infrastruktūros atnaujinimui. Alytaus regiono ITV programa įgyvendinama vidaus reikalų ministro 2014 m. birželio 19 d. įsakymu Nr.1V-429 „Dėl tikslinių teritorijų išskyrimo iš miestų, turinčių nuo 6 iki 100 tūkst. gyventojų, ir mažesnių savivaldybių centrų“ išskirtoje teritorijoje Varėnos mieste, 2007–2013 m. finansiniam laikotarpiui nustatytų tikslinių teritorijų savivaldybių centruose, kurie vadovaujantis Partnerystės sutarties 3.1.2 dalies „Integruotos teritorinės investicijos (ITI)“ nuostatomis yra laikomi pereinamojo laikotarpio tikslinėmis teritorijomis: Alytaus mieste, Druskininkų mieste ir Lazdijų mieste, su Alytaus regiono tikslinėmis teritorijomis susietomis teritorijomis, kuriose taip pat įgyvendinama Alytaus regiono ITV programa, laikoma Lazdijų seniūnija. Matuizoms ir Senajai Varėnai (Varėnos r. savivaldybė), Viečiūnams ir Leipalingiui (Druskininkų savivaldybė) bei Miklusėnams (Alytaus r. savivaldybė) kaip tikslinėms teritorijoms, Alytaus regiono plėtros tarybos sprendimu išskirtoms iš gyvenamųjų vietovių grupės, apimančios mažuosius miestus ir kaimo vietas (nuo 1 iki 6 tūkstančių gyventojų, išskyrus savivaldybių centrus), numatoma skirti	Regiono plėtros taryba nors ir dalyvauja priimant sprendimus dėl dalies ES struktūrinės paramos lėšomis finansuojamų projektų pirminės atrankos, tačiau iš esmės neturi įtakos paramos kryptims pagal kurias atrenkami projektai. Didelei daliai ES struktūrinės paramos priemonių, pagal kurias planuojami projektai svarbūs regioniniu lygiu, netaikomas regioninis projektų atrankos mechanizmas. Dėl ES struktūrinę paramą administruojančių valstybės institucijų rengiamų dokumentų nesuderinamumo ir nepakankamo bendradarbiavimo tarpusavyje stabdoma kompleksinė savivaldybių teritorijų bei viso regiono plėtra.

	papildomą ES struktūrinę paramą gyvenamajai aplinkai gerinti.	
Ekonominiai	Alytaus apskrityje 2015 m. pradžioje buvo 2431 veikianti įmonė arba 16,4 įmonių tūkstančiui gyventojų. 2012–2015 m. regione stebimas įmonių augimas. Šiuo laikotarpiu regione buvo įsteigtos 349 įmonės ir tai sudarė 16,8 proc. bendro įmonių skaičiaus. Alytaus regione kuriasi pramonės parkai. Alytaus mieste įkurto pramonės parko teikiamos galimybės, mažesnės nei kituose miestuose įsikūrusių laisvųjų ekonominių zonų žemės nuomos kainos, gali prisidėti prie regiono verslo plėtros bei užsienio ir kitų regionų investicijų pritraukimo. Lazdijų rajono savivaldybėje suformuota pramonės zona į šiaurės vakarus nuo Lazdijų. Pramonės zona driekiasi pagal geležinkelio liniją tarp Šeštokų ir Mockavos. Šioje pramonės zonoje planuojama krovos, sandėliavimo bei logistikos įmonių veikla. Bendrosios pridėtinės vertės struktūroje pagrindinė dalis 28,2 % tenka pramonei, antroje vietoje – 24,2 % didmeninei ir mažmeninei prekybai, transportui, apgyvendinimo ir maitinimo veiklai, trečioje vietoje - 18 % viešasis valdymas ir gynyba; švietimas; žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas. Alytaus regione gausu turizmui patrauklių objektų. Alytaus regione veikia didžiausią vietos ir užsienio turistų skaičių (1 mln. poilsiautojų) pritraukiantis kurortas – Druskininkai su išvystyta pramogų infrastruktūra. 2014 m Alytaus apskrityje esančios vietos apgyvendinimo įstaigose sudarė 11,46 proc. visų Lietuvoje esančių vietų skaičiaus apgyvendinimo įstaigose. Didžiausias vietų skaičius apgyvendinimo įstaigose yra Druskininkų savivaldybėje. Pagal viešbučių numerių užimtumą Alytaus apskritis (54,9%) 2013 metais lenkė Respublikos vidurkį (48,2%) ir pagal vietų užimtumą Alytaus apskritis (49,2%) taip pat lenkė Respublikos vidurkį (37,2%).	2013 m. Bendrasis vidaus produktas tenkantis vienam regiono gyventojui šalies vidurkiu sudarė 64,95% šalies vidurkio. Alytaus apskritis pagal šį rodiklį užėmė 8 vietą tarp apskričių. 2013 m duomenimis tai sudarė 3,31% viso šalyje sukurto BVP ir pagal šį rodiklį apskritis buvo aštunta šalyje. Tiesioginės užsienio investicijos tenkančios vienam regiono gyventojui sudaro 70 proc. šalies vidurkio (2013 metais Lietuvoje buvo 4321,42 Eur, Alytaus apskrityje – 751,56 Eur). Materialinės investicijos tenkančios vienam regiono gyventojui sudaro 72 proc. šalies vidurkio (2013 metais Lietuvoje buvo 1741,77 Eur, Alytaus apskrityje – 1003,82 Eur). Alytaus regione labai dideli skirtumai tarp savivaldybių. Dideli vidiniai regiono ekonominiai netolygumai nesudaro galimybių tolygiai ir tvariai regiono plėtrai.
Socialiniai ir kultūriniai	Alytaus apskrityje 10.000 gyventojų teko 230,56 užregistruotų nusikalstamų veikų ir tai yra mažiau nei Lietuvos vidurkis (280,25). Mažiausiai	Alytaus regione 2014 metų pradžioje gyveno 149.851 gyventojas. Tai sudarė 5,09 proc. šalies gyventojų (Alytaus

	nusikalstamų veikų 10.000 gyventojų 2013 metais užregistruota Druskininkų savivaldybėje (201,5). Mažas nusikalstamumas Alytaus regioną bei Druskininkų kurortą daro patrauklesniu tiek vietos tiek ir užsienio turistams. Kiekybiškai ir kokybiškai išplėtota sporto infrastruktūra Alytaus miesto ir Druskininkų savivaldybėse. Apskirtyje renovuojami mokyklų pastatai, gerinama edukacinė aplinka. Buvusių mokyklų vietoje steigiamos naujo tipo įstaigos – daugiafunkciniai centrai. Juose tenkinami ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo ugdymo ir neformaliojo ugdymo poreikiai ir socialinės – kultūrinės paslaugos. Visose savivaldybėse jau baigiamos įgyvendinti švietimo įstaigų tinklo pertvarkos programos – suformuotas gimnazijų tinklas, steigiasi progimnazijos ir kitų tipų bendrojo ugdymo įstaigos. Auga mokytojų, kurių amžius iki 30 m. dalis (viršija šalies vidurkį), atsinaujina pedagoginis personalas. Auga mokyklų vadovų vadybinė ir mokytojų kvalifikacinė kompetencija. Alytaus apskrityje sudarytos sąlygos įgyti aukštąjį (veikia Alytaus kolegija ir Kauno kolegijos Verslo vadybos fakulteto Druskininkų skyrius) bei profesinį išsilavinimą. Alytaus apskritis 2013-2014 metais pirmauja pagal studentų, besimokančių profesinėse mokyklose, skaičių. Alytaus apskrityje pakankamas kultūros įstaigų tinklas.	apskritis septinta pagal gyventojų skaičių apskritis Lietuvoje). Lyginant su 2011 m., gyventojų skaičius sumažėjo 5,4 procento ir mažėjo sparčiau nei tą patį laikotarpį Lietuvoje (3,5 procento). Vidutinis nedarbo lygis 2014 m. Alytaus apskrityje (13,7%) net 44,21 proc. viršijo šalies vidurkį (9,5%). Alytaus apskritis pagal šį rodiklį užėmė paskutinę vietą tarp apskričių. Pagal demografinės senatvės koeficientą (pagyvenusių (60 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus) 2014 metų pradžioje Alytaus apskritis (159) buvo viena iš seniausių apskričių šalyje (antroje vietoje po Utenos apskrities (182) ir ženkliai atsilieka nuo Lietuvos vidurkio (126)). Vidutinės disponuojamosios pajamos vienam regiono namų ūkio nariui per mėnesį Alytaus apskrityje 15,07 proc. mažesnės nei vidutiniškai Lietuvoje. Nuolat mažėjant moksleivių (per 2009-2014 metų laikotarpį 21,61 proc. (nuo 22896 iki 17949)) Alytaus apskrityje sparčiai mažėja bendrojo lavinimo mokyklų skaičius. Ši tendencija ypač ryški kaimiškose savivaldybėse. Tuštėja mokyklų pastatai, mokytojai lieka be darbo, ženkliai mažėja mokytojų darbo krūviai. Kaimo vietovėse ikimokyklinio ugdymo pasiūlą riboja galimybė vaikams pasiekti ikimokyklinio ugdymo įstaigas. Nuolat mažėja kolegijos studentų skaičius. Pagal kolegijose studijuojančių jaunuolių skaičių tūkstančiui gyventojų Alytaus apskritis yra aštunta (6,29 studento) ir lenkia tik Telšių (5,68) ir Tauragės apskritis (1,49)

		(Lietuvos vidurkis (14,8). Mažėja gyventojų socialinis ir ekonominis aktyvumas. Alytaus regione didėja socialiai remiamų žmonių skaičius 9,52 proc. visų apskrities gyventojų – socialinių pašalpų gavėjai (Lietuvoje – 6,32 proc.). Alytaus apskrityje kaip ir visoje Lietuvoje, didesnis kultūrinis aktyvumas yra susikonglomeravęs rajonų centruose, kur sutelktas stipriausias kultūros potencialas. Toliau nutolusiose vietovėse kultūra tampa sunkiai prieinama.
Gamtiniai, geografiniai, aplinkosauginiai	Alytaus apskritis išsiskiria miškingumu, kuris 2013 metų duomenimis siekia 49 proc. visos apskrities teritorijos. Šis rodiklis yra aukščiausias tarp visų Lietuvos apskričių (Lietuvos vidurkis 33,3 proc.). Miškingiausios yra Varėnos rajono (miškai užima 68,7 proc. teritorijos) ir Druskininkų (miškai užima 69,1 proc. teritorijos) savivaldybės. Medienos ištekliai sudaro 655,5 tūkst. kubinių metrų arba 14,36 proc. šalies išteklių. Alytaus regionas turtingas švariais gamtos ištekliais, palyginus natūraliu kraštovaizdžiu: Nemuno, kitų upių, ežerų vandens taršos didžiausios leistinos koncentracijos ir ribinių verčių rodikliai neviršija normų. Alytaus regionas turi palankias gamtines ir geografines sąlygas turizmo plėtrai. Alytaus regionas turtingiausias šalyje senosiomis kaimo gyvenvietėmis, dauguma jų Varėnos rajono savivaldybėje (Lynežerio, Dubininko, Musteikos, Čižiūnų, Dargužių, ir Zervynų kaimai). Regione išlikę dvarviečių pagrindinių rūmų pastatų. Regiono naudojami požeminio vandens ištekliai daugeliu atveju yra geros kokybės, todėl vandens gerinimo technologijų taikymo poreikis nėra didelis. Alytaus regiono geografinė padėtis yra strategiškai patogi priimti didelius tiek vietinių, tiek ir užsienio poilsiautojų srautus. Regioną kerta keturi transporto koridoriai, valstybinių kelių ilgio rodikliai	Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo ūkio plėtra yra labai netolygi ir nesubalansuota regiono miestuose ir kaimo vietovėse – daugiau kaip 35 proc. regiono gyventojų vandens paslaugos neprieinamos. 91,90 proc. lietaus kanalizacijos nuotekų išleistos į paviršinius vandenį neišvalytos. Regiono vandens valymo įrenginiuose susidaro didelis nuotekų dumblo kiekis, kurio tvarkymas iki šiol naudojamais būdais kelia grėsmę aplinkai. Gamtinių dujų tiekimas regione neišplėtotas, gamtines dujas naudoja nedidelė dalis regiono vartotojų (gyventojų, organizacijų), visiškai nedujofikuotos Varėnos, Lazdijų rajonų savivaldybės. Druskininkų miesto vartotojai už dujas moka žymiai daugiau, nei likusioji šalies dalis. Mažai naudojami vietiniai gamtiniai atsinaujinantys ištekliai, siekiant sumažinti kuro technologijai išlaidas; priklausomybė nuo importuojamo kuro (mazuto, gamtinių dujų) mažina šilumos ūkio patikimumą; regiono šilumos tinklai yra palyginti seni (kai kurie ruožai yra senesni nei 30 metų), o senų šilumos tinklų šiluminė izoliacija

	viršija šalies vidurkį, tačiau magistralinių kelių tinklo tankis yra mažas Regiono keliuose įvykstančių eismo įvykių skaičius yra mažesnis nei šalies vidurkis. Regioną kerta magistralinės geležinkelio linijos į Baltarusiją ir Lenkiją, tačiau nėra išplėtotas susisiekimo regiono viduje tinklas. Per Alytaus regioną eina valstybinės reikšmės vandens kelio Nemunu atkarpa, tačiau regione daugiau eksploatuojama tik vandens kelio Druskininkai – Liškiava atkarpa. Veikia du oro uostai Alytuje ir Druskininkuose, tačiau jie neatlieka reguliarių keleivių pervežimų. Regionė sukurta ir veikia regioninė atliekų tvarkymo sistema. Nuo 2009-ųjų atliekų tvarkymo paslaugos teikiamos daugiau kaip 95 proc. gyventojų. Be to, Alytaus regiono gyventojams nustatytos mažiausios rinkliavos už atliekas šalyje.	yra susidėvėjusi, todėl tinklų šilumos nuostoliai gali būti net iki 3-4 kartų didesni nei naujų šilumos tinklų.
Technologiniai	Vyriausybės patvirtinta Lietuvos informacinės visuomenės plėtros 2011-2019 m. programa. Planuojama, kad mokančių dirbti kompiuteriu turi padaugėti 30 proc. bei bus skatinamas informacinių sistemų galimybių panaudojimas. Savivaldybių centruose ir 34 apskrities kaimiškosiose vietovėse išplėtotas šviesolaidinis plačiajuostis interneto ryšys. Daugelyje seniūnijų ir bibliotekų įrengti viešojo interneto prieigos taškai. Savivaldybės yra pasirenę teritorijų planavimo dokumentus: bendruosius, specialiuosius ir detaliuosius planus.	Statistikos departamento 2014 m. duomenis Alytaus apskrities namų ūkiai, turintys asmeninį kompiuterį sudaro 62,4 proc., o interneto prieigą 66 proc. Alytaus apskritis namų ūkiais turinčiais asmeninį kompiuterį nuo šalies vidurkio atsilieka 3,5 proc., o turinčiais interneto prieigą 3,6 proc. Lyginant šiuos rodiklius kitų apskričių atžvilgiu, Alytaus apskritis užima septintą vietą šalyje. Pagal asmenis, kurie kasdien per paskutinius 3 mėnesius naudojami kompiuteriu ir kurie kasdien per paskutinius 3 mėnesius naudojami internetu skaičių Alytaus apskritis užima aštuntą vietą. Tokių asmenų yra 4,6 proc. mažiau nei vidutiniškai šalyje ir 10,3 proc. mažiau nei pirmaujančioje Klaipėdos apskrityje. Išlaidų moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai aukštojo mokslo ir mokslo ir valdžios sektoriuose 2006-2013 m. Alytaus apskrityje nebuvo. (2013 metais Vilniaus apskrityje

		– 459,1 mln. Lt ,viso išlaidų Lietuvoje –855,6 mln. Lt). 2013 m. Alytaus apskrityje moksliniuose tyrimuose ir eksperimentinėje plėtroje aukštojo mokslo ir valdžios sektoriuose dalyvavo 22 žmonės (viso Lietuvoje 2012 metais –19296 žmonių) ir tarp apskričių yra 8 vietoje.

2.2. ALYTAUS REGIONO SOCIALINĖS-EKONOMINĖS BŪKLĖS ANALIZĖ SSGG METODU

Remiantis atlikta regiono esamos socialinės ir ekonominės situacijos analize, buvo išskirtos Alytaus regiono stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės bei sudaryta SSGG matrica.

SSGG veiksnio aktualumas vertinamas pagal 5 balų sistemą, kur „5“ reiškia „labai svarbus veiksnys“ ir „1“ – „mažai svarbus veiksnys“.

STIPRYBĖS		Įvertinimas
1. Regione yra turizmo traukos centras - Druskininkų kurortas su išvystyta sveikatinimo paslaugų infrastruktūra		5
2. Augantis atvykstančiųjų į regioną bendras turistų srautas (daugiausiai į Druskininkus)		4
3. Nusistovėjęs ir augantis smulkiojo ir vidutinio verslo įmonių skaičius		4
4. Dalis pagamintos regione pramonės produkcijos eksportuojama į užsienio rinkas		5
5. Regiono centras Alytus yra patrauklus pramonės plėtrai		4
6. Regione puikios sąlygos turizmo ir rekreacijos verslui vystyti - turtingas švariais gamtos ištekliais, saugomų teritorijų gausa ir rekreacinėmis zonomis		4
7. Didėjančios paslaugų sektoriaus įmonių pajamos		4
8. Alytaus mieste ir Druskininkuose kiekybiškai ir kokybiškai išplėtotą sporto infrastruktūrą		4
9. Įdiegta regioninė atliekų tvarkymo sistema, plėtojama atliekų surinkimo infrastruktūra		4
10. Žemi nusikalstamumo rodikliai		
11. Miškingiausias šalies mastu regionas, pasižymintis aukštu medynų produktyvumu		4
12. Gera apskrities geografinė padėtis šalia turistų srautų judėjimo kelių		4
13. Išplėtotas savivaldybių centrus jungiančių kelių tinklas		4
14. Savivaldybės turi parengtus teritorijų planavimo dokumentus		4
15. Gerai išplėtotas socialinių paslaugų tinklas		3
16. Savivaldybėse teikiamos elektroninės viešosios paslaugos		3
17. Aktyvios kaimo bendruomenės ir partnerystės organizacijos - VVG		3
18. Švietimo, ugdymo, ikimokyklinių įstaigų tinklas gerai išplėtotas, pakankamas, įstaigos renovuotos bei modernizuotos, sudarytos palankios sąlygos regione įgyti vidurinį, profesinį ir aukštąjį išsilavinimą		4
SILPNYBĖS		Įvertinimas
1. Ekonominio išsivystymo lygiu, regionas ženkliai atsilieka nuo kitų šalies regionų		5
2. Regiono ekonomika labai priklauso nuo gamybinės ir negamybinės paskirties paslaugų sferos		4

3. Didelė dalis namų ūkių verčiasi sunkiai, didėja socialinės pašalpos gavėjų skaičius	4
4. Didelis demografinis senatvės koeficientas	5
5. Netolygus investicijų pritraukimas į regioną	4
6. Pramonės ir SVV įmonių koncentracija regiono centre Alytuje	3
7. Silpni regiono verslo įmonių ryšiai su mokslo institucijomis, kuriant naujus produktus bei paslaugas	4
8. Nepakankamai prieinamos gyventojams sukurtos sveikatinimo, sporto ir kultūros paslaugos	5
9. Ribotos susisiekimo galimybės produkcijai transportuoti, nėra logistikos centrų	5
10. Alternatyvių energijos išteklių galimybės regione nepanaudojamos, nerenovuoti daugiabučiai didina centralizuoto šilumos tiekimo kainas vartotojams	4
11. Regione mažiausia dalis įmonių, lyginant su šalies įmonių skaičiumi yra IT ir su jomis susijusių veiklų sektoriuje	3
12. Neišplėtotas geležinkelio transportas	4
13. Nepakankamas mokslo ir švietimo institucijų dalyvavimas regiono ekonomikos gerinimo veikloje	4
14. Ribotos savivaldybių investicinės galimybės bendrai finansuoti projektus (tame tarpe ir ES struktūrinių fondų)	4
15. Nepakankama turizmo rinkodara Lietuvoje ir užsienyje	3
16. Prastėjanti melioracinių sistemų būklė	3
17. Netolygi ekonominė ir socialinė plėtra tarp regiono savivaldybių	4
18. Nepakankamai išvystyta verslo informacinė sistema, neišnaudojama esama informacinė struktūra, mažas verslumo skatinimas	3
19. Prasta rajoninių kelių bei miestų gatvių būklė regione	3
20. Neįgalųjų poreikiams nepritaikyta tiek viešoji, tiek individuali aplinka	3
21. Dideli nenaudojamų žemės ūkio naudmenų plotai, ypač atokiose regiono vietovėse ir vietovėse mažiau palankiose ūkininkauti	3
22. Prasta daugumos kultūros paveldo objektų būklė	3
23. Daugėja sergančiųjų priklausomybės ligomis	4
24. Spartus „protų nutekėjimas“ ir kvalifikuotos darbo jėgos migracija	5
GALIMYBĖS	Įvertinimas
1. Lietuvos ir užsienio šalių ekonomikos atsigavimas kurti aukštesnę pridėtinę vertę apdirbamosios pramonės įmonėse	5
2. Tiesioginių užsienio investicijų atėjimas į regioną	4
3. Atsigaunančios rinkos po ekonominio nuosmukio	5
4. Naujų užsienio rinkų suradimas pramonės produkcijos eksportui	5
5. Naujų įmonių steigimasis ne tik regiono centre	4
6. Augantis šalyje paslaugų sektorius	4
7. Paslaugų įvairovė pagal augančius rinkos poreikius	4
8. Plėtra ir modernizavimas rekreacinio ir aktyvaus poilsio infrastruktūros	4
9. Turizmo rinkodaros plėtra ir vystymas didins turistų srautus visus metus	4
10. Kompleksiškai tvarkyti gyvenamuosius rajonus, juos modernizuojant, renovuojant gyvenamuosius namus, tvarkant viešąsias erdves	4
11. Alternatyvių energijos šaltinių panaudojimas	4
12. Neformalaus švietimo plėtojimas ir mokymosi visą gyvenimą skatinimas	4
13. Geležinkelio transporto ir su juo susijusios infrastruktūros plėtra	4
14. Nenaudojamų kaimo pastatų panaudojimas paslaugų teikimui bei amatų vystymui	4
15. Spartinti žinių visuomenės formavimosi procesus regione	4
16. Diegti šiuolaikinių viešųjų paslaugų teikimo elektronines sistemas, steigiant darbo vietas namuose neįgaliesiems ir juos prižiūrintiems asmenims panaudoti	4

internetu galimybes	
17. Išaugęs maitinimo įstaigų paslaugų poreikis	4
18. Palanki mokesčių politika SVV subjektams	5
19. Didėjanti Valstybės ir ES parama SVV įmonėms, naujų verslų atsiradimui	4
20. Sveikos gyvensenos propagavimas visuomenėje, sveikatinimo ir sporto paslaugų prieinamumo regiono gyventojams didinimas	4
21. Didėjantis poreikis plėtoti naujas švietimo paslaugas	4
22. Didėjantis gyventojų poreikis miško teikiamoms gėrybėms, ekologiškiems bei natūraliems produktams	4
23. Kultūros ir gamtos paveldo objektų pritaikymas kaimo turizmo paslaugų plėtrai siekiant išsaugoti jų kultūrinę vertę	4
24. Taikyti versle efektyvaus paramos skyrimo ir jos panaudojimo sistemą	4
GRĖSMĖS	Įvertinimas
1. Ekonominis nuosmukis	5
2. „Šešėlinė“ ekonomika	3
3. Energetinių išteklių kainų augimas	4
4. Struktūrinio ir ilgalaikio nedarbo augimas	5
5. Šalies mastu ir užsienio rinkose auganti konkurencija	5
6. Didėjantys naujų aplinkos apsaugos priemonių įdiegimo kaštai	4
7. Senstanti visuomenė ir jai reikalingas tik specifinių – sveikatos priežiūros ir socialinių, paslaugų poreikis	5
8. Dėl paramos gavėjų skaičiaus, auga socialinės apsaugos išlaidos	4
9. Kvalifikuotos darbo jėgos emigracija iš regiono	5
10. Aktyvi kitų regionų turistų pritraukimo veikla ir mažėsiantys užsienio turistų srautai	3
11. Priklausomybių ligų plitimas, sergamumo didėjimas bei senėjimas padidins socialinių paslaugų poreikį	5
12. Nevystomas viešo, privataus ir mokslo sektorių bendradarbiavimas	4
13. Mažėjanti šalies ir regiono gyventojų perkamoji galia	4
14. Didėjanti politikų įtaka NVO ir bendruomenėms	4
15. Nepalanki mokesčių politika šalyje, sudėtinga verslo įkūrimo ir vystymo teisinė bazė stabdo verslo plėtrą	5
16. Agresyvi stambaus verslo skverbti ir kainodara	5
17. Stokojama inovatyvių idėjų verslams kurti	4
18. Dėl mažėjančio inovacijų diegimo ir mokslinių tyrimų taikymo, žemas įmonių konkurencingumas	3
19. Profesinių mokyklų ir suaugusiųjų švietimo įstaigų programų neatitikimas darbo rinkos poreikiams	5
20. Neauganti gyventojų perkamoji galia	4
21. Studentų ir moksleivių skaičiaus mažėjimas aukštosiose ir kt. mokyklose	4
22. Mažėjantis kaimo gyventojų, ypač darbingo amžiaus ir jaunimo, skaičius	4
23. Blogėjanti daugiabučių ir individualių namų bei viešųjų pastatų būklė, didėjantys jų išlaikymo kaštai dėl nevykdomos jų modernizacijos	4
24. Per mažas informacijos sklaidos priemonių dėmesys regiono problematikai ir žinomumui	5

3. ALYTAUS REGIONO PLĖTROS STRATEGIJA

3.1. ALYTAUS REGIONO PLĖTROS VIZIJA

Alytaus regionas 2021 m. - konkurencingos augančios ekonomikos, darnios bendruomenės, savitais turizmo, rekreaciniais ir gamtos ištekliais pasižymintis, kultūrinį paveldą puoselėjantis Pietų Lietuvos regionas.

Alytaus regionas 2021 m. pasižymi:

○ **Konkurencinga ekonomika**

Regione išvystyta moderni apdirbamoji gamyba, statybos ir transporto sektoriai. Sudarytos palankios sąlygos verslo plėtrai ir investicijoms pritraukti. Išplėtotą verslo infrastruktūrą. Ūkio lankstumą ir prisitaikymą rinkos pokyčiams užtikrina išsilavinę, naujovėms atviri ir verslūs žmonės. Susisiekimo infrastruktūrą pritaikyta ekonominėms veikloms.

○ **Savita turizmo ir rekreacijos sistema**

Regiono gamtiniai ištekliai ir kultūrinis paveldas tvariai naudojamas gydomajai, pažintinei, pramoginei, sportinei ir laisvalaikio rekreacijai, siekiant juos išsaugoti ateities kartoms. Regiono pažintiniai maršrutai ir šiuolaikinė aukštos kokybės turizmo infrastruktūra poilsiui, sveikatos ir darbingumo atstatymui gerai žinomi ir gausiai lankomi.

○ **Švaria gamta**

Regione suformuotas saugomų teritorijų tinklas užtikrina gamtos apsaugos ir panaudojimo pusiausvyrą. Švarūs miškai, upės ir ežerai išsaugoti ateities kartoms. Regione yra gausūs atsinaujinantys gamtos ištekliai.

○ **Puoselėjama etnokultūra**

Puoselėjamas Dzūkijos regiono kultūros ir istorijos tapatumas. Krašto savitos kultūros ir istorijos vertybės įsiliejusios į šiuolaikinį miesto ir kaimo gyvenimą. Daina užima svarbią vietą bendruomenėje.

○ **Darnia bendruomenė**

Regione gyvena bendruomeniška ir svetinga, sąmoninga, aktyvi ir sveika, stiprų žmogaus ir gamtos ryšį išlaikiusi visuomenė. Aukštą gyvenimo kokybę užtikrina moderni ekoinžinerinė ir energetikos infrastruktūra.

Vizijos įgyvendinimo principai:

- **Darnumas:** Aplinkosauginių, ekonominių ir socialinių visuomenės tikslų suderinamumas, užtikrinant visuotinę gerovę ateities kartoms.
- **Naujumas:** Ekonominio ir mokslinio potencialo sujungimas, kuriant didelės pridėtinės vertės produktus ir užtikrinant aukštą gyvenimo kokybę.
- **Savitumas:** Išskirtinių Dzūkijos krašto unikalumo požymių, pranašumų ir vertybių puoselėjimas, turtinimas ir skleidimas.
- **Partnerystė:** Visuomeninio ir privataus sektoriaus bendradarbiavimas, sprendžiant svarbias regionui problemas ir siekiant bendrų tikslų.
- **Atvirumas:** Vienodos sąlygos visiems kurti ir stiprinti regiono ekonominį, politinį, mokslinį, socialinį ir kultūrinį potencialą. Regiono plėtros rezultatais naudojasi visi gyventojai.

3.2. ALYTAUS REGIONO 2014-2020 METŲ PLĖTROS PLANO PRIORITETAI, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Eil. Nr.	
1	Prioritetas. KONKURENCINGA EKONOMIKA
1.1	Tikslas. Didinti ūkinės veiklos įvairovę ir pagerinti sąlygas investicijų pritraukimui, mažinant geografinių sąlygų ir demografinių procesų sukeltus gyvenimo kokybės netolygumus
1.1.1	Uždavinys. Sudaryti sąlygas darbo vietų kūrimui, kuriant ir atnaujinant viešąją ir ekoinžinerinę infrastruktūrą, gamtos, kultūros paveldo objektus ir kultūros įstaigas
1.1.2	Uždavinys. Pagerinti darbo jėgos judėjimo galimybes gerinant susisiekimo sistemas
2	Prioritetas. DARNI BENDRUOMENĖ
2.1	Tikslas. Gerinti viešųjų paslaugų kokybę ir prieinamumą
2.1.1	Uždavinys. Bendrojo ugdymo ir neformaliojo švietimo įstaigų (ypač vykdančių ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas) tinklo veiklos efektyvumo didinimas
2.1.2	Uždavinys. Sveikatos netolygumų sumažinimas, gerinant sveikatos priežiūros kokybę ir prieinamumą tikslinėms gyventojų grupėms ir sveiko senėjimo skatinimas
2.1.3	Uždavinys. Socialinio būsto ir socialinių paslaugų prieinamumo pažeidžiamiausioms gyventojų grupėms padidinimas
2.1.4	Uždavinys. Visuomenei teikiamų paslaugų kokybės, didinant jų atitikimo visuomenės poreikiams pagerinimas.
3	Prioritetas. SAUGI, ŠVARI IR PATOGI GYVENTI APLINKA
3.1	Tikslas. Darniai tvarkyti ir vystyti regiono teritoriją
3.1.1	Uždavinys. Sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį
3.1.2	Uždavinys. Kraštovaizdžio apsauga, planavimas ir tvarkymas